

met wijn over en ik ga nog maar zelden op café. Ik ben twee jaar lang intensief allerlei sporten gaan doen, om te zien wat mij ontspant. Ik ben erop uitgekomen dat ik wekelijks of om de twee weken naar de sauna moet voor een stoombad. Dát is mijn avondje uit. Het is belangrijk dat je een goede vrijetijdsbesteding hebt. Dat zeg ik ook tegen de mensen die zich door mij laten coachen.'

Wie zijn dat?

'Huisartsen, bankdirecteurs, ondernemers ... Mensen die hard werken en 's avonds een of twee flessen wijn drinken om tot rust te komen. Ze hebben geen tijd om een andere uitlaatklep te vinden. Om 10 uur 's avonds kun je niet meer gaan squashten. En na die fles wijn volgen nog een of twee whisky's. Men zegt dat zowat 12 procent van de bevolking verslaafd is aan alcohol, maar volgens mij is dat wel 20 tot 30 procent. Ze hangen niet met bierblikjes rond in het park, dus het is niet altijd zo zichtbaar. Ik vertel al die mensen wat ik zelf geleerd en ervaren heb. Laat je goed omringen en zoek een goede vrijetijdsbesteding. Wacht niet tot de emmer overloopt.'

Veerle Beel

Wout Renders met zijn stiefvader Roger: 'Als ik ga winkelen, sla ik de gang met wijn over en ik ga nog maar zelden op café.'

© Fred Debrock

Naar aanleiding van de nieuwe Te Gek!?-campagne Roes(t) belicht *De Standaard* allerlei vormen van probleemgebruik. U kunt ze herlezen via standaard.be/tegek. Ze zijn ook gebundeld in een aparte bijlage, die u vanaf 2 oktober gratis kunt bestellen bij www.tegek.be

Morgen (slot): Lore Bellaerts doet onderzoek naar herstel bij drugsverslaving en maakte van dichtbij mee wat die kan aanrichten

Patiënten gerespecteerd, maar te weinig geïnformeerd

GEESTELIJKE GEZONDHEID Patiënten in de geestelijke gezondheidszorg krijgen nog onvoldoende informatie over de kosten van hun behandeling, over de medicatie en over hun psychische problemen zelf.

Voor het eerst maakt de sector van de geestelijke gezondheidszorg kwaliteitsindicatoren openbaar. Ze zijn te raadplegen op de website www.zorgkwaliteit.be, een initiatief van het Vlaams Instituut voor Kwaliteit van Zorg (VIKZ). Het gaat om de psychiatrische ziekenhuizen, de psychiatrische afdelingen in algemene ziekenhuizen, de centra voor geestelijke gezondheidszorg, beschut wonen, psychosociale revalidatie en verslavingszorg. Het is een heel diverse sector, zowel qua types voorzieningen als qua doelgroepen. Gemiddeld neemt zowat 40 procent ervan deel via jaarlijkse kwaliteitsmetingen. De ziekenhuizen zijn het meest vertegenwoordigd (80 procent).

Patiëntenervaringen maken het grootste deel uit van de resultaten die vandaag openbaar worden gemaakt. Er zijn 4.000 patiënten bevroegd. Drie op de vier gaven vorig jaar een score van 8 op 10 als algemene beoordeling. Meer dan de helft van hen zou de voorziening 'zeker wel' aanbevelen aan vrienden en familie en ongeveer de helft van de patiënten voelde zich 'altijd' geholpen. Men voelt zich doorgaans gerespecteerd en veilig binnen de voorziening.

De voorzieningen kregen ook goede punten voor het feit dat er afspraken zijn gemaakt over waar men terecht kan na de behandeling als er opnieuw problemen opduiken, of wanneer die verergeren. Een meerderheid van de mensen geeft aan dat ze mee konden beslissen over het einde van de behandeling.

Paternalisme

Op andere criteria scoort de geestelijke gezondheidszorg veel lager. Het ontbreekt volgens velen nog aan essentiële informatie: te weinig patiënten werden ingelicht over het recht om een tweede mening te vragen. Even weinig gebruikers waren op de hoogte van de kosten van de behandeling. Ze kregen ook te weinig informatie over de medicatie en mogelijke bijwerkingen, en over de aard van hun psychisch probleem. Daarenboven geven meerdere hulpverleners vaak niet dezelfde informatie.

'Je kunt het nooit voor iedereen even goed doen', zegt psychiater Frieda Matthys (VUB). 'Maar er is zeker nog ruimte voor verbetering. De ggz komt uit een sfeer van paternalisme, waar de hulpverlener wist wat goed voor je was. Nog niet iedereen is mee met de nieuwe visie, waarbij de regie in handen van de patiënt wordt gegeven. Daartoe moet die over voldoende info beschikken en ook voldoende vrijheid krijgen om keuzes te maken.'

Lat ligt hoog

Gert Peeters, operationeel directeur van het UPC KU Leuven, verwijst naar de hoge ambities die de kwaliteitsindicatoren hebben: 'Er zijn vier antwoordmogelijkheden: nooit, soms, meestal, altijd. Onder "goed" verstaan we alleen die laatste categorie, zoals ook de algeme-

ne ziekenhuizen met hun kwaliteitsmetingen doen. Dat kan frustrerend zijn voor hulpverleners, omdat we de mensen niet mee-rekenen die "meestal" goed geholpen of geïnformeerd worden. Maar we willen niet op onze lauweren rusten.'

Er zijn ook objectieve criteria gemeten. In 2019 toonde minder dan 60 procent van de zorgverleners en medewerkers zich in orde met de basisvoorschriften over handhygiëne. 'De covidcrisis heeft onze sector wakker geschud. We vermoeden dat dit intussen sterk verbeterd zal zijn', zegt Peeters.

Qua suicidepreventie – een indicator die alleen gemeten is in de ziekenhuizen en de revalidatiecentra – is er in twee jaar tijd een lichte vooruitgang geboekt. 'Er wordt nu meer aandacht besteed aan het risico tijdens overgangsmomenten, wanneer iemand uit opname vertrekt', zegt Peeters. Er wordt ook gewerkt aan een nieuwe indicator, die zal nagaan in hoeverre beleidsplannen voor suicidepreventie in de praktijk gestalte krijgen.

Het Vlaams Patiëntenplatform is blij met het begin van transparantie in de sector en hoopt dat niet-deelnemers gemotiveerd zullen raken om te volgen.

Veerle Beel

'Nog niet iedereen is mee met de visie waarbij de regie in handen van de patiënt wordt gegeven'

Frieda Matthys
Psychiater

Doorgaans voelen patiënten zich veilig binnen de voorziening. © Roos Koole

Meer mensen namen palliatief forfait op

GEZONDHEID Ruim 27.000 landgenoten die ongeneeslijk ziek bleken te zijn, vroegen in 2018 een palliatief forfait aan. In vergelijking met tien jaar geleden is dat een stijging van liefst 30 procent. Dat blijkt uit het antwoord van minister van Volksgezondheid Maggie De Block (Open VLD) op een vraag van federaal parlementslid Els Van Hoof (CD&V).

Het betreft een financiële toeslag voor geneesmiddelen, verzorgingsmateriaal en hulpmiddelen

die toegekend kan worden voor de periode van een maand, en daarna nog eens voor een maand kan worden aangevraagd. Op dit moment bedraagt die 686,24 euro.

Een derde van de mensen die voor het eerst zo'n forfait aanvragen, overleed binnen de maand. De helft stierf binnen een periode van zestig dagen. In 2013 was dat respectievelijk 40 en 60 procent, wat erop wijst dat het forfait almaar vroeger wordt aangevraagd.

In 2016 werd een wet van Van

Hoof goedgekeurd die een ruimere benadering van palliatieve zorg mogelijk maakte. Een eerste KB legde in 2018 de criteria vast om een palliatieve patiënt te definiëren. Een vragenlijst helpt de arts om de situatie in te schatten.

Van Hoof dringt erop aan om nu ook werk te maken van een KB dat de toekenning van het forfait beter regelt. Ze stelt voor om een getrapte schaal in te voeren, waardoor het bedrag zou kunnen variëren naargelang de zorgnood. (vbr)